

16—17 oktober

Debatter m. m.

Fredagen den 16 oktober	Sid.
Hälsningsord av talmannen	3
Interpellationer:	
av herr Sundin ang. studiestöd åt elever vid realskolor m. fl. ..	4
av herr Sundin ang. det blivande nordiska odontologiska material- provvningsinstitutet	5
av herr Jonasson om upprustning av vägnätet i Klarälvdalen ..	6
av herr Adolfsson ang. utrustning av svenska militära förband med stridsgas	7
av herr Sveningsson ang. erfarenheterna av bestämmelsen i bar- navårdslagen om viss rätt för polisen att taga barn och ung- dom i förvar, m. m.	7
Meddelande ang. enkla frågor:	
av herr Sveningsson ang. hastighetsbegränsning för motorfordon	8
av herr Lager ang. utspisningen av officerare	8
av herr Lundström om enhetliga bedömningsnormer vid AB Svensk Bilprovvnings provvningsanstalter	8
av herr Sundin ang. försvarets sjukvårdsstyrelses upphandling av dentalmateriel	8
Lördagen den 17 oktober	
Interpellation av herr Hernelius ang. föreskrifterna om häktning ..	9

Fredagen den 16 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Herr TALMANNEN öppnade sammanträdet med följande ord:

Jag ber att få hälsa kammarens ärade ledamöter välkomna till denna riksdags höstsession.

Såvitt nu kan bedömas torde arbetet komma att väl räcka till även under denna session. Men de olika utskotten brukar ju visa prov på god arbetsintensitet, då det gäller att få fram ärendena till behandling i kamrarna, och jag är övertygad om att så kommer att bli fallet även vid denna session.

Härmed förklarar jag sessionen öppnad.

Härefter yttrade herr TALMANNEN: Till kammarens ledamöter har före höstsessionens början per post utsänts en preliminär plan för första kammarens plena under sessionens första månad. Denna plan har även utdelats å bänkarna.

Såsom av planen framgår besvaras enkla frågor även denna höstsession tisdagar, i andra kammaren kl. 15.00 och i första kammaren kl. 16.00. Frågestunderna börjar dock ej nästa tisdag, utan först den 27 ds. Höstens »remissdebatt» hålles onsdagen den 11 november med eventuell fortsättning torsdagen den 12 samma månad.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och t. f. chefen för justitiedepartementet Hermansson den 16 oktober 1964.

Till justitiedepartementet hade den 9 oktober 1964 från överståthållaräm-

betet inkommit fullmakt för pastorn Joel Sörenson, vilken vid ny röstsammanräkning den 7 oktober 1964 blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens första kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför t. f. chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes icke någon anmärkning mot fullmakten.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:

K. G. Grönhagen

Det antecknades, att herr Sörenson utsetts att inträda såsom ledamot av kammaren i stället för herr Hanson, Per-Olof, vilken av sagt sig riksdagsmanabefattningen.

Herr Sörenson infann sig nu och intog sin plats i kammaren.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till riksdagens första kammare

På grund av utlandsvistelse får jag hemställa om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 16/10—den 20/10. Stockholm den 29 september 1964

Axel Strand

Till riksdagens första kammare

Härmed får jag anhålla om tjänstledighet från riksdagsarbetet för tiden den 16 och den 17 oktober 1964 för utrikes tjänsteresa.

Stockholm den 12 oktober 1964

Herman Kling

Interpellation ang. studiestöd åt elever vid realskolor m. fl.

Till riksdagens första kammare

Härmed anhåller jag om ledighet från deltagande i riksdagsarbetet från och med den 20 oktober till och med den 6 november för att som delegat delta i Unescos generalkonferens i Paris.

Stockholm den 16 oktober 1964

Ruth Hamrin-Thorell

Till riksdagens första kammare

Härmed anhåller jag vördsamt om ledighet från riksdagsarbetet fredagen den 16 oktober 1964 för deltagande i det skandinaviska försvarsministermötet i Oslo.

Stockholm den 12 oktober 1964

Sven Andersson

Till riksdagens första kammare

Härmed anhåller jag om befrielse från att delta i riksdagsarbetet under tiden den 18 oktober—den 2 november 1964 på grund av studieresa i USA.

Västerås den 3 september 1964

Sven Nyman

Till riksdagens första kammare

För deltagande som ledare i de olympiska spelen i Tokyo får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 16—den 30 oktober 1964.

Kalmar den 29 september 1964

Lars Schött

Till riksdagens första kammare

Härmed anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 19 oktober—den 7 november. Jag skall den 20 oktober—den 2 november som delegat för Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund delta i studiekurs om Community development vid Carmel Institute i Haifa för att därefter delta i Europarådets session i Strasbourg.

Stockholm den 15 oktober 1964

Lisa Mattson

Till riksdagens första kammare

Till följd av utlandsresa är jag förhindrad delta i första kammarens sammanträde fredagen den 16 oktober 1964 och får därför vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet denna dag.

Gävle den 10 oktober 1964

Per Hilding

De begärda ledigheterna beviljades.

Anmäldes och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 166, med förslag till lag om ändring i sjölagen;

nr 168, med förslag till lag om svensk domstols prövning av äktenskapsmål i vissa fall, m. m.;

nr 169, med förslag till lag med vissa bestämmelser angående fastighetsbildning efter ändring i kommunal indelning m. m.; och

nr 172, angående befrielse i visst fall från betalningsskyldighet till kronan.

Interpellation ang. studiestöd åt elever vid realskolor m. fl.

Herr SUNDIN (cp) erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! Vårriksdagens beslut om reformering av det studiesociala stödet avsåg att trygga de ekonomiska villkoren för studerande. De nya bestämmelserna, som vad avser studiehjälpsreglementet trädde i kraft den 1 juli i år, medför emellertid sämre förhållanden för realskoleelever. De övergångsbestämmelser som gäller för dessa kan inte anses tillfredsställande lösa de ekonomiska förhållandena för ifrågavarande kategori studerande.

Elev i realskolor och liknande skolor skall i studiehjälps hänseende jämföras med elev vid grundskolan, vilket innebär rätt till studiehjälp i form av förlängt barnbidrag med 60 kronor i må-

Interpellation ang. det blivande nordiska odontologiska materialprovning sinstitutet

naden; detta skall jämföras med studiehjälpsreglementets studiebidrag på 75 kronor i månaden. Dessutom utgår inackorderingstillägg eller resetillägg i enlighet med studiehjälpsreglementet, om grundskola inte finns i elevens hemkommun.

Följden blir sålunda betydligt försämrade förhållanden, och speciellt för barn till mindre bemedlade föräldrar blir situationen svår. De har ju inte någon möjlighet att komma i åtnjutande av de inkomst- och behovsprövade tillägg som utgår enligt studiehjälpsreglementet.

Studier vid statens läroverk för vuxna får också vidkännas avsevärda försämringar genom det nya systemet. Studierna vid dessa skolor bedrivs ju under speciella betingelser. Vid sidan av den muntliga undervisningen på skolan, som pågår ungefär fem veckor per termin, rör det sig om korrespondensstudier förlagda till hemmet. Detta innebär att den studerande bara erhåller 175 kronor eller något mera per termin, till vilket kommer vissa lånemöjligheter samt ett behovsprövat vuxenutbildningsbidrag med högst 2 000 kronor för gymnasiestudier och högst 1 000 kronor för andra studier under studiernas slutskede, varmed torde avses sista terminen. I förhållande till tidigare bestämmelser innebär detta betydande försämringar.

I det här sammanhanget finns det också anledning att uppmärksamma de korrespondensstuderande. Starka skäl talar enligt min mening för att de som ägnar sig åt korrespondensstudier i syfte att avlägga examen av något slag eller i övrigt läser större kurser skall inordnas i det studiesociala systemet.

Med stöd av det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa följande frågor:

1. Har herr statsrådet uppmärksammat den situation som realskoleelever och likställda samt studerande vid sta-

tens läroverk för vuxna råkat i genom den av riksdagen beslutade studiestödsreformen?

2. Är herr statsrådet villig att snarast medverka till att nämnda missförhållanden undanröjes?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Interpellation ang. det blivande nordiska odontologiska materialprovning sinstitutet

Ordet lämnades ånyo till herr **SUNDIN** (cp), som nu anförde:

Herr talman! År 1961 framlade en nordisk kommitté angående dentalmaterialier ett betänkande publicerat i Nordisk Udredningsserie 1961: 7, i vilket föreslogs inrättande av en gemensam nordisk institution för provning av dentalmaterial. Sedan betänkandet varit föremål för remissbehandling, antog Nordiska rådet vid sin session 1963 en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar, i vilken dessa uppmanades att upprätta en sådan institution i huvudsaklig överensstämmelse med kommittéförslaget (rek. 1963: 25).

Frågan om institutets inrättande var ånyo före vid Nordiska rådets session i februari i år. Därvid uttalade rådets socialpolitiska utskott att ett blivande provningsinstitutets organisation och ledning givetvis skall intaga en helt oberoende ställning gentemot privatpersoners och organisationers ekonomiska intressen. Bakgrunden till detta uttalande var farhågor att ett blivande institut skulle kunna komma under inflytande av de affärsintressen, som tandläkarorganisationer har vad avser framställning av vissa slag av odontologisk materiel. I Norge synes det ha visat sig att personer som har starka ekonomiska intressen i särskilda produkter också omhänderhaft materielkontroll, vilken efter offentlig utredning visat sig icke vara opartisk.

Interpellation om upprustning av vägnätet i Klarälvdalen

Enligt uppgift har de nordiska socialministrarna vid överläggningar i Göteborg den 17 juni i år överenskommit om att förlägga institutet i anknytning till tandläkarhögskolan i Göteborg. Detta beslut aktualiserar ånyo frågan om institutets absoluta objektivitet.

Under hänvisning till det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få ställa följande fråga:

Är statsrådet villig lämna upplysningar rörande det blivande nordiska odontologiska materialprovning sinstitutets organisation och ledning i sådana avseenden som är av betydelse för kravet på objektivitet, särskilt i förhållande till olika kommersiella intressen?

Även denna anhållan bifölles.

Interpellation om upprustning av vägnätet i Klarälvdalen

Herr JONASSON (cp) fick nu ordet och yttrade:

Herr talman! En god trafikförsörjningsapparat är av avgörande betydelse för varje bygds näringsliv och befolkning. Järnvägarna har härvid spelat särskilt stor roll. I olika sammanhang har understrukits vikten av att en järnväg inte nedlägges utan att en tillfredsställande ersättningstrafik skapats.

Enligt uppgifter i pressen har Nordmark-Klarälvdalens järnvägsbolag fått tillstånd att nedlägga person- och stycke godstrafiken på järnvägslinjen Karlstad—Hagfors. Avsikten torde vara att trafikförsörjningen i nämnda område i stället skall ordnas genom bussar. Ifrågavarande beslut kommer visserligen inte som någon överraskning, då frågan varit diskuterad under en tid. Den beslutade järnvägsnedläggningen har emellertid skapat stor oro hos såväl enskilda människor som hos dem som har att klara kommunernas problem inom de berörda områdena.

Vad man framför allt befarar som konsekvens av den beslutade ändringen av trafikförsörjningen för Klarälvdalen är en försämrad service genom bl. a. längre åk- och transporttider samt oönskade trafikmedel. Risk måste sägas föreligga för att nedläggningen av person- och stycke godstrafiken på järnvägen på längre sikt leder till ökad utflyttning från Klarälvdalen. Detta är givetvis till stor skada för näringsliv och befolkning i berörda bygder. Enligt min mening borde tillstånd till nedläggelsen ej ha givits, allra helst som möjlighet funnits att lämna ersättning till järnvägens förlusttäckning.

Då nu emellertid tillstånd lämnats för nedläggning av järnvägens person- och stycke godstrafik, måste det vara en synnerligen angelägen uppgift att till ersättning för berörda bygder snarast möjligt kraftigt upprusta vägnätet och därmed åstadkomma förbättrade möjligheter för landsvägstrafiken. I sammanhanget vill jag också framhålla, att Värmlands läns landsting vid årets sammanträde beslutat att förlägga ett nytt lasarett till Hagfors, vilket ytterligare aktualiserar kravet på förbättrade landsvägsförbindelser i denna del av länet.

Med anledning av vad jag här har anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande frågor:

1. Är regeringen med hänsyn till det lämnade tillståndet till nedläggning av person- och stycke godstrafiken på järnvägen Karlstad—Hagfors villig att snarast möjligt medverka till erforderlig kraftig upprustning av Klarälvdalens vägnät?

2. Om så är fallet, vilka åtgärder förberedes i fråga om vägnätets upprustning i berörda område dels omedelbart och dels mera långsiktigt?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. utrustning av svenska militära förband med stridsgas

Ordet gavs härefter till herr ADOLFS-SON (k), som anförde:

Herr talman! På hösten 1964 förövades ett inbrott i Kronobergs regementets förråd. Bland det stulna var en behållare innehållande senapsgas. Efter som man kunde förmoda att tjuvarna tagit med sig behållaren i tron att den innehöll något annat än livsfarlig senapsgas, gick varningslarm över hela landet.

Nu reser sig emellertid en fråga: Varför är svenska militära förband i fredstid utrustade med senapsgas i sina förråd? År 1925 antogs vid en konferens i Genève ett protokoll som upptog förbud mot användning av giftgaser som stridsmedel. Detta protokoll underskrevs av Sverige genom dess befullmäktigade Einar Hennings, ratificerades, och den 25 april 1930 deponerades enligt föreskrift ratifikationsinstrumenten hos den franska regeringen.

I andra världskriget användes som bekant inte giftgaser som stridsmedel. Om anledningen därtill låg i respekt för Genèveöverenskommelsen eller hade andra grunder skall inte här diskuteras. Det enligt mitt tycke anmärkningsvärda är, att svenska militära förband ännu snart 20 år efter det vapnen tystnade i det andra världskriget har stridsgaser införlivade med annan vapnutrustning i sina arsenaler.

Med hänvisning till vad jag sålunda anført anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet få rikta följande frågor:

1. Ingår stridsgaser i samtliga svenska regementens vapnutrustning?
2. Av vilka skäl fanns senapsgas i Kronobergs regementets vapenförråd?

På gjord proposition bifölls herr Adolfssons berörda anhållan.

Interpellation ang. erfarenheterna av bestämmelsen i barnavårdslagen om viss rätt för polisen att taga barn och ungdom i förvar, m. m.

Herr SVENINGSSON (h) erhöi darpå ordet och yttrade:

Herr talman! När riksdagen 1963 fattade beslut om ett tillägg till 33 § barnavårdslagen, innebärande att polisen fick möjlighet att under vissa omständigheter ta barn och ungdom i förvar tills deras identitet kunnat utrönas, uttrycktes från flera håll farhågor för att bestämmelsen var för snävt utformad för att polisen på ett effektivt sätt skulle kunna ingripa mot ungdom på glid. Även andra lagutskottet var tveksamt och ansåg att Kungl. Maj:t borde utreda frågan om vilka åtgärder som erfordras och är möjliga för att avhjälpa rådande allvarliga missförhållanden. Såvitt bekant har denna utredning ännu inte tillsatts.

I en skrivelse den 22 augusti 1963 till länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har polischefen i Göteborg framhållit att det råder viss oklarhet beträffande polisens befogenhet att omhändertaga och kvarhålla barn, som anträffas i en för dem farlig miljö. Främst avses sådana fall där föräldrar eller annan vårdnadshavare hos polisen begärt efterspaning och omhändertagande av försvunna barn.

I ett den 18 augusti 1964 avgivet yttrande över polischefens skrivelse framhåller socialstyrelsen att här berörda problem inte skulle ha behövt uppkomma därest 33 § barnavårdslagen fått den utformning som styrelsen ursprungligen föreslog. Socialstyrelsen anser emellertid att frågan är så viktig att den bör bli föremål för utredning.

Åberopande det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet fru Lindström ställa följande frågor:

1. Vill statsrådet fru Lindström lämna kammaren en redogörelse för de hittills vunna erfarenheterna av den s. k. raggparagrafen?

Meddelande ang. enkla frågor

2. Har statsrådet fru Lindström för avsikt att tillsätta den av riksdagen genom bifall till andra lagutskottet i utlåtande nr 58/1963 samt av socialstyrelsen begärda utredningen rörande den s. k. raggparagrafen?

Kammaren medgav, att i frågavarande spørsmål finge framställas.

Anmälades och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 828, av herr *Geijer, Lennart*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, med förslag till naturvårdslag m. m.;

nr 829, av herr *Lager*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, med förslag till naturvårdslag m. m.;

nr 830, av herr *Svedberg, Lage, m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, med förslag till naturvårdslag m. m.;

nr 831, av fru *Carlqvist*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 156, angående huvudmannaskapet för rådhusrätterna m. m.;

nr 832, av herr *Elmgren* och herr *Larsson, Lars*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 156, angående huvudmannaskapet för rådhusrätterna m. m.; samt

nr 833, av herr *Andersson, Torsten, m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 161, angående tandläkarutbildning m. m. i Göteborg.

Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla frågor denna dag framställdes, nämligen

av herr *Sveningsson* (h) till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet: »Avser Herr Statsrådet att även i fortsättningen anordna hastighetsbegränsning för motorfordon under så långa perioder som förekommit den senaste sommaren eller med stöd av vunna erfarenheter föreslå en ständig hastighetsbegränsning?»;

av herr *Lager* (k) till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet: »Är de tidningsuppgifter riktiga som säger att officerarna vid regementena I 1 och Ing 1 kräver egna, från mannskapsköken helt skilda kök vid de nya kaserner som skall byggas?»;

av herr *Lundström* (fp) till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet: »Med anledning av uppgifter i en nyligen publicerad tidningsartikel om att en och samma bil, som undersökts vid åtta olika av AB Svensk Bilprovning provningsanstalter, godkänts vid fem av anstalterna medan den ej godkänts vid tre av anstalterna, undrar jag, om Statsrådet ämnar vidtaga särskilda åtgärder för att säkra att de olika provningsanstalterna kommer att tillämpa enhetliga bedömningsnormer.»; samt

av herr *Sundin* (cp) till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet: »Vill Herr Statsrådet redogöra för regler och förfarande vid försvarets sjukvårdsstyrelses upphandling av dentalmateriel, såväl varaktig utrustning som förbrukningsvaror?»

Kammarens sammanträde avslutades kl. 14.21.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Lördagen den 17 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 10.00.

Föredros och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 166, med förslag till lag om ändring i sjölagen;

nr 168, med förslag till lag om svensk domstols prövning av äktenskapsmål i vissa fall, m. m.; och

nr 169, med förslag till lag med vissa bestämmelser angående fastighetsbildning efter ändring i kommunal indelning m. m.

Föredros och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 172, angående befrielse i visst fall från betalningsskyldighet till kronan.

Föredros och hänvisades

motionerna nr 828—830 till behandling av lagutskott och

motionerna nr 831—833 till statsutskottet.

Interpellation ang. föreskrifterna om häktning

Herr **HERNELIUS** (h) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! I början av augusti i år tillgrep tre italienska studenter, som var på turistbesök i Sverige, några glasspinnar i en kiosk i Stockholm. Det har uppgivits att glasspinnarna hade ett sammanlagt värde av en krona 80 öre och i vart fall var värdet obetydligt. Ynglingarna häktades av Stockholms rådhusrätt den 6 augusti 1964. Häktningsbeslutet fastställdes av hovrätten. Några dagar före den 6 augusti hade de anhållits. Den 14 augusti 1964 dömdes

envar av ynglingarna för snatteri till tio dagsböter om tre kronor.

Här skall givetvis ej tagas upp en analys eller en kritik av domstolarnas beslut. Det bör endast anmärkas att besluten torde ha grundats på och stå i formell överensstämmelse med stadgandet i 24 kap. 2 § rättegångsbalken att den som på sannolika skäl misstänkes för brott må häktas oberoende av brottets beskaffenhet, om han saknar hemvist inom riket och det skäligen kan befaras, att han genom att begiva sig från riket undandrager sig lagföring eller straff.

De praktiska resultat, som detta lagstadgande lett till i det nyss refererade fallet, måste emellertid anses otillfredsställande. Att tvångsmedel ibland måste tillgripas även mot utländska besökare är ofrånkomligt och kan i allmänhet ej föranleda någon principiell invändning, särskilt när i motsvarande fall även en svensk medborgare hade blivit föremål för samma åtgärd. Vad man däremot ställer sig tvekande inför är fall sådana som det refererade, där häktningsgrunden vid ett bagatellobrott är — tillspetsat uttryckt — vederbörandes egenskap av turist. Häktning av utlänning för smärre brott och förseelser kan också dessvärre tänkas komma till användning icke blott vid egendomsbrott utan även vid ordnings- och trafikförseelser. Mot bakgrunden av det ökade turistutbytet och utvecklingen av alltmer öppna gränser kan spørsmålet tillmätas ganska stor betydelse. Att en person får sitta häktad i flera dagar för ett brott, som endast kan leda till ett mindre bötesstraff, betraktas nog av de flesta i vårt land som stötande. Det måste också kännas som en stark påfrestning att bliva inspärrad i ett främmande land där man saknar varje kännedom om en anklagads allmänna situation.

Interpellation ang. föreskrifterna om häktning

Då man har att bedöma den häktningsgrund, som här tidigare refererats, måste man framför allt hålla i minnet en annan regel, som självklart gäller utan särskilt stadgande: domstolen skall ej besluta om häktning om det ej är oundgängligt eller om andra, mindre ingripande åtgärder kan anses tillfyllest. Rättegångsbalken anvisar reseförbud — eventuellt i förening med anmälningsplikt — och domstolen är alltså skyldig pröva, huruvida sådant förbud kan räcka såsom tvångsmedel. I sin år 1950 till riksdagen avgivna ämbetsberättelse (s. 161—166) diskuterar dåvarande justitieombudsmannen andra utvägar att undvika häktning av en utlänning, som under ett kortare besök i Sverige förövar straffbar gärning av mindre svårartad beskaffenhet. Därvid omnämnes *dels* användande av straffföreläggande (med omgående godkännande och betalning), *dels* omedelbar stämning och delgivning av denna, *dels* ställande av säkerhet för böterna, och *dels* frivilligt överlämnande av pass. Av dessa alternativ är straffföreläggandet uteslutet i alla fall då — såsom vid snatteri och andra smärre egendomsbrott — fängelse ingår i strafflatituden.

Omhändertagande av pass är, särskilt med hänsyn till numera rådande gränsbevakningsförhållanden, ett föga verkligt medel. Av intresse är emellertid de två återstående utvägarna.

Några formella hinder föreligger ej att anordna huvudförhandling så snart stämningsansökan inkommit till underretten. Genom samarbete mellan åklagaren, den misstänkte och domstolen kan man anordna huvudförhandlingen mycket snart, i mindre komplicerade mål kanske redan samma dag som häktningsframställning och stämningsansökan avgives. Det kan dock ifrågasättas, om icke denna önskan att — i fall då flyktfaran är det enda eller det helt dominerande häktningsskälet — snabbt få till stånd en huvudförhandling borde författningsmässigt understrykas, exempelvis genom ett tillägg

i 24 kap. 2 § rättegångsbalken. I samband med ett eventuellt övervägande av lagändring i denna riktning bör man måhända även ur den här ifrågavarande synpunkten granska de tillåtna anhållningstiderna. Det torde nämligen förhålla sig så, att maximitiden å fem dagar mycket ofta tages i anspråk, något som i fall av nu berörd art kan te sig onödigt.

Det är emellertid ibland icke möjligt att undgå beslut om häktning endast genom påskyndande av huvudförhandlingen. Framför allt gäller detta, då utredningen är på något sätt komplicerad eller den misstänkte förnekar den gärning, som lägges honom till last. För sådana och möjligen andra fall kan man tänka sig att borgen eller säkerhet för blivande bötesbelopp skulle kunna komma till användning. För närvarande finns dock ingen legal reglering av villkoren och formerna för borgen eller annan säkerhet för ekonomiska påföljder såsom väg att undgå häktning. Då denna utväg ändå kommit till användning har domstolarna i de särskilda fallen haft att bestämma härom. De fall, då dylikt arrangerats, torde emellertid — det är ett intryck efter samtal med åtskilliga domare — ha varit sällsynta. Vill man verkligen nå ett vidgat användande av borgen eller säkerhet för böter i fall, där häktning eljest kunde väntas komma till användning, förefaller det alltså vara nödvändigt att låta bestämmelser härom inflyta i lagen. Dessa bestämmelser skulle i så fall ges det innehållet, att de endast skulle vara tillämpliga då flyktfaran är den enda (kvarstående) häktningsgrunden samt påföljden vid domstolsprövning kunde väntas stanna vid böter.

Såsom framgått väcker frågan om att i häktningsförfarandet införa borgen eller säkerhet för kommande böter ett flertal därmed sammanhängande problem, t. ex. ang. anhållningstiderna, tiden för huvudförhandlingen, den tilltalades närvaro vid denna, formerna för bestämmande av säkerhetens storlek

Interpellation ang. föreskrifterna om häktning

m. m. I sistnämnda hänseende bör man naturligtvis bl. a. ernå ett system, som ej gynnar den ekonomiskt välsituerade.

Över huvud taget är det här väckta spörsmålet av ganska komplicerad natur. Med stöd av det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande fråga:

Har statsrådet uppmärksammat här påtalade brister i vår processlagstiftning och avser statsrådet att taga något initiativ för att undanröja dessa?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Anmälades och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 834, av herr *Andersson, Torsten, m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, med förslag till naturvårdslag m. m.;

nr 835, av herr *Lundström m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, med förslag till naturvårdslag m. m.;

nr 836, av herr *Virgin*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, med förslag till naturvårdslag m. m.;

nr 837, av herrar *Alexanderson och Hernelius*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 156, angående huvudmannaskapet för rådhusrätterna m. m.; samt

nr 838, av herrar *Edström och Skårman*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 161, angående tandläkarutbildning m. m. i Göteborg.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 10.09.

In fidem

K.-G. Lindelöw
